BASIN BÜLTENİ · 11 KASIM 2026

Kültürel IQ sıralamasında Türkiye 80 ülke arasında 64.

Sorun potansiyel değil, cam tavan!

Gülüş Türkmen'in *Toplumların Cam Tavanı* kitabındaki ölçüm modeliyle 80 ülkeyi sınadık. Kültürel IQ ölçümleri, "Sandığın gibi değil!" adlı oyunla internette!

Yazar Gülüş Türkmen, Ekim 2026'da Ayrıkotu Kitap'tan çıkan *Toplumların Cam Tavanı* kitabındaki Kültürel IQ modelini herkesin inceleyebileceği bir siteye taşıdı. Model, her ülkenin Kültürel IQ'sunu hesaplıyor: toplumun potansiyelinden, kültürünün bu potansiyele koyduğu sınırı, yani cam tavan yükünü çıkarıyor. İlk ölçüme göre Türkiye'nin potansiyeli ülkeler ortalamasında (+0,02). Ülkeyi 80 ülke içinde 64. sıraya (Kültürel IQ 86,4) indiren etken ise kimlik, konfor ve akıl körlüklerinden oluşan cam tavan yükü (+0,79).

Sitedeki oyun tanıdık bir soruyu veriyle sınıyor: Başka ülkeler için söylenen klişeler Türkiye'de yayılsa ne olur? Örneğin Hollandalılar için söylenen "fazla doğrudan, kaba" klişesinin bağlandığı grup içi bağlılık ölçüsü Türkiye'de Hollanda düzeyine gelse, modele göre Kültürel IQ 86,4'ten 93,4'e, sıralama 64'ten 49'a çıkıyor. "Misafirperverlik ve aile bağı" Türkiye'de biraz daha yayılsa ise değer 85,2'ye iniyor.

> *"Bağlar, sofrada bir zenginlik. Ama işe alımda, atamalarda, ihale süreçlerinde liyakatin önüne geçen bir engel!" — Gülüş Türkmen*

Sınırlar

Model 0.2 sürümündedir. Formüle girmeyen 14 sonuç göstergesiyle ilişkisi r = 0,85; kişi başı gelirin etkisi çıkarıldığında 0,61'dir. Bu bir ilişkidir, neden-sonuç kanıtı değildir. Grup içi bağlılık ölçüsü GLOBE'un 2004 tarihli verisine dayanır; klişe-gösterge eşleşmeleri yorumdur. Oyun sonuçları kehanet değil, bir ölçüm modelinden çıkan hesaptır. Sitede itirazlar ve zayıf yanlar ayrı bir bölümde açıkça yazılıdır.

Bağlantılar

Endeks: gulusturkmen.netlify.app/cam-tavani
Oyun: gulusturkmen.netlify.app/oyun
Basın kiti (80 ülke verisi, yöntem, görseller): gulusturkmen.netlify.app/cam-tavani/basin

Kitap: Toplumların Cam Tavanı · Ayrıkotu Kitap · I. Baskı, Ekim 2026 · 180 sayfa · ISBN 978-625-8627-66-4
İletişim: Selin, Basın ve Tanıtım (asistan), Gulus G. Turkmen Desk · desk.gulusturkmen@gmail.com